

Tinget er hermed sat.

Formanden:

Jeg takker for den tillid, som tinget har vist mig ved at genvælge mig til at lede arbejdet. Jeg skal bestræbe mig på efter bedste evne at opfylde de forpligtelser, der påhviler mig som tingets formand.

Først har jeg den glæde på tingets vegne at udtale et hjerteligt velkommen til Hendes Majestæt Dronning Margrethe, til Hans Kongelige Højhed Prinsen og til Hendes Majestæt Dronning Ingrid samt til repræsentanter for højesteret, der som folketingets gæster overværer tingets første møde i det nye folketingsår. Hjertelig velkommen.

Jeg giver herefter ordet til statsministeren, for at han kan give den i grundloven omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38:

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det folketingsår, som tager sin begyndelse i dag, må i høj grad ses på baggrund af de beslutninger, vi tog i augustsamlingen i år.

Gennem det forlig, der da blev indgået mellem socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre, blev der sikret en finanspolitisk stramning, som kan bidrage til at formindske underskuddet på betalingsbalancen.

Samtidig gennemførtes en beskæftigelsesplan, som i de kommende tre år indebærer, at der investeres 10 mia kr. i en samfundsmæssig indsats, der skal styrke erhvervslivet og skabe nye arbejdspladser.

Forliget bringer således forbedringer på tre vigtige områder:

Det letter trykket på betalingsbalancen, det bidrager til at styrke beskæftigelsen, og det bidrager til at formindske underskuddet på statsbudgettet.

Det vil i den kommende tid blive en vigtig opgave for regeringen at føre beskæftigelsesplanen ud i livet.

1. møde

Tirsdag den 4. oktober 1977 kl. 12.00

Aldersformanden (Skytte):

I henhold til grundloven er folketinget i dag trådt sammen til sit første møde i det nye folketingsår.

Som tingets aldersformand påhviler det mig at lede valget af tingets præsidium og tingsekretærer.

Til formand har en gruppe af tingets medlemmer omfattende socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti, centrumdemokraterne, socialistisk folkeparti, Danmarks kommunistiske parti, det radikale venstre, kristeligt folkeparti og Danmarks retsforbund indstillet mig. Der foreligger ikke andre indstillinger. Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte indstillingen som vedtaget. (Ophold). Den er vedtaget.

Til næstformænd har tingets fire største partier udpeget følgende medlemmer:

Til første næstformand *Grete Hækkerup* (S), til anden næstformand *Erlendsson* (FP), til tredje næstformand *Nathalie Lind* (V) og til fjerde næstformand *Ninn-Hansen* (KF).

Vedrørende valg af tingsekretærer er anmeldt en valggruppe mellem socialdemokratiet, det radikale venstre og Steenholdt med i alt 73 medlemmer, en valggruppe mellem venstre, det konservative folkeparti, centrumdemokraterne og kristeligt folkeparti med i alt 54 medlemmer og en valggruppe mellem fremskridtspartiet og Danmarks retsforbund med i alt 32 medlemmer.

Til tingsekretærer er i henhold til gruppernes indstilling valgt følgende medlemmer:

J. K. Hansen (S), *Søren B. Jørgensen* (S), *Nørgaard Sørensen* (S), *Arentoft* (FP), *Karlskov Jensen* (V) og *Keld Andersen* (KF).

[Statsministeren]

Selv om forliget også har elementer med et mere langsigtet perspektiv, bringer det ikke nogen endelig løsning på vore problemer. Der er fortsat grund til at understrege alvor-
nen i den internationale økonomiske udvikling, som spiller en afgørende rolle for udviklingen på betalingsbalancen og for mulighederne for at nå en tilfredsstillende løsning af beskæftigelsesproblemet her i landet. Vi må derfor regne med, at der løbende vil være behov for initiativer, der kan sikre, at udviklingen bliver videreført i en positiv retning.

Men det er regeringens vurdering, at der med forliget er opnået en løsning af de mere akutte problemer, så der bliver ro til at arbejde videre med de langsigtede spørgsmål.

Regeringen håber også, at det forlig, der er indgået mellem de fire partier, kan få en positiv indflydelse på samarbejdsvilkårene her i tinget. Det bliver der brug for også i den kommende tid. Som alle ved, binder forliget ikke de fire partier ud over sit indhold. Det begrænser ikke samarbejdsmulighederne i forhold til andre partier. Men samtidig har de fire partier klart tilkendegivet, at de føler sig bundet af forligets målsætning. Det er derfor mit håb, at arbejdet i folketinget kan foregå i en rolig og positiv atmosfære, og – og det er også vigtigt – at partierne vil forstå betydningen af, at der ikke lægges op til modsætningsforhold, som kan forringe samarbejdsmulighederne.

Den økonomiske krise rejser et krav om internationalt samarbejde for at overvinde krisen. Det er et positivt træk, at tilbageslaget ikke er blevet søgt overvundet gennem indgreb over for importen, hvilket ikke mindst ville have været til skade for Danmark.

Danmark vil derfor fortsat søge at fremme det internationale økonomiske samarbejde, ikke mindst gennem EF, hvor Danmark fra nytår overtager formandskabet.

Det vil stille regeringen over for en række betydelige arbejdsopgaver vedrørende både det traktatmæssige og det udenrigspolitiske samarbejde. Det udenrigspolitiske samarbejde i EF har endvidere på mange væsentlige områder vist sig at være et virkningsfuldt middel til en dansk påvirkning af den internationale udvikling.

Til næste år skal det første direkte valg til Europa-Parlamentet finde sted. Som bebudet vil regeringen fremsætte lovforslag om valg af danske repræsentanter, ligesom den vil

fremsætte lovforslag om direkte valg til Europa-Parlamentet i Grønland.

Regeringen vil i EF forelægge forslag om yderligere grønlandske særordninger, som tilgodeser særlige grønlandske interesser, som kan bevare Grønlands fordele ved at være medlem, og som også på disse områder opretholder fællesskabet med Danmark.

Regeringen går ind for EFs udvidelse til at omfatte Grækenland, Portugal og Spanien. Medlemskabet vil være af betydning for den økonomiske og demokratiske udvikling netop i disse lande.

Regeringen mener stadig, at de positive sider ved vort medlemskab af EF så langt overvejer ulemperne, men finder det rimeligt, at der nedsættes et udvalg, som kan foretage en vurdering af fordele og ulemper ved dette medlemskab. En sådan analyse kan blive af betydning for det fortsatte arbejde inden for Fællesskabet.

Danmarks udenrigspolitiske målsætning vil blive søgt fremmet dels ved tosidede kontakter, dels gennem de forskellige organer, Danmark er tilsluttet. Det gælder EF, det gælder det nordiske samarbejde, Europarådet og FN.

Det gælder også NATO, som fortsat er grundlaget for Danmarks sikkerhedspolitik. Ved folketingsbeslutningen af 25. marts 1977 er der skabt grundlag for videreførelse af den hidtidige forsvarsordning med visse justeringer. Forsvaret har truffet foranstaltninger til intensivering af fiskeriinspektionen i forbindelse med udvidelsen af fiskeriterritorierne ved Grønland, ved Færøerne og i Nordsøen.

Regeringen vil støtte alle realistiske bestræbelser i retning af nedrustning og rustningskontrol. Udenrigsministeriets arbejde med disse problemer er også blevet udbygget og styrket.

Det er vigtigt for os, at afspændingen føles som en realitet af det enkelte menneske både i Øst og i Vest. I overensstemmelse med dette grundsyn vil vi på sikkerheds- og samarbejdskonferencen i Beograd arbejde på at fremme gennemførelsen af alle dele af Helsingforslutakten.

Regeringen støtter enhver bestræbelse for på fredelig vis at sikre retten til selvbestemmelse for befolkningerne i det sydlige Afrika og for en hurtig afvikling af apartheidssystemet.

[Statsministeren]

Vi er i disse år vidner til skærpede modsætninger i nogen grad her i landet, men også ude i verden. Vi må bekæmpe disse tendenser, og vi må bekæmpe de frygtelige følger, de fører med sig i form af voldelige sammenstød og terror.

Det er afgørende, at det sker på en sådan måde, at vi undgår en reaktion, der kan skabe dybe modsætningsforhold eller svække de demokratiske frihedsrettigheder.

Men betydningen af en fri meningsudveksling og en normal demokratisk, partimæssig strid må naturligvis ikke anfægtes.

Regeringen anser en international beskyttelse af menneskerettighederne for nødvendig. Det må understreges, at de traditionelle frihedsrettigheder kun udgør en del af menneskerettighedsbegrebet. Det har også en økonomisk, en social og en uddannelsesmæssig side, og beskyttelsen af disse rettigheder må opbygges gennem juridisk bindende konventioner og undergives international kontrol.

Regeringen lægger også vægt på en fortsættelse af samtalen med udviklingslandene om en ny økonomisk verdensorden, byggede på en mere ligelig og en mere retfærdig fordeling af verdens ressourcer. Vi vil fortsætte tendensen mod at koncentrere den danske bistand om de fattigere befolkningsgrupper i de fattigste lande. Vi lægger vægt på et frugtbart samarbejde, der – ikke mindst i et længere perspektiv – tillige kan rumme muligheder for dansk beskæftigelse og erhvervsliv.

Dansk økonomi er på afgørende måde præget af den internationale økonomiske krise. De bestræbelser, der i en række lande er gjort for at stimulere produktion og beskæftigelse, har – må vi notere os – ikke været tilstrækkelige til at bryde krisen. I 1976 var der i mange lande en tydelig fremgang i produktion og beskæftigelse, men det er blevet afløst af en langt mere moderat vækst i år, i hvert fald i Vesteuropa, og for øjeblikket er der nærmest tegn på en svækkelse af konjunkturopgangen til næste år.

Det er regeringens opfattelse, at de økonomisk og valutarisk stærke lande bør gå foran med en økonomisk politik, der kan stimulere produktionen og beskæftigelsen. Det har vi gang på gang fremhævet bl. a. i EF og i OECD. Vi anser det derfor for et godt tegn,

at den tyske regering nu har fremlagt et aktivitetsstimulerende program.

Olieprisstigningerne var i sig selv en hård belastning for den danske betalingsbalance. Men samtidig har den internationale krise på afgørende måde forringet vore muligheder for at forøge eksportindtægterne og dermed skaffe valuta til at betale den nødvendige import med.

I 1976 nåede underskuddet på betalingsbalancen op på 11½ mia kr. Selv om vi har været i stand til at låne i udlandet, så vi har kunnet finansiere underskuddet, så kan vi bare ikke fortsætte på den måde. Det vil i fremtiden belaste os med meget store rentebetaling. Det øger risikoen for spekulative kapitalbevægelser, og det tvinger os til at holde et højt renteniveau her i landet for at hindre en pludselig valutaudstrømning. Derigennem skader det både beskæftigelsen og erhvervenes konkurrenceevne.

Tidligere på året var der ganske vist tegn på en bedring af betalingsbalancen, i høj grad som et resultat af den førte økonomiske politik, men den fortsat dårlige internationale konjunktur måtte skabe usikkerhed med hensyn til, både hvor hurtigt forbedringen ville slå igennem, og hvor varig den ville blive.

Denne usikkerhed var baggrunden for de foranstaltninger, der blev gennemført i begyndelsen af september måned.

Det politiske forlig omfattede, som vi alle ved, en forhøjelse af momsen – ledsaget af de nødvendige prismæssige og sociale kompensationer – det indeholdt en række punktafgifter og en forhøjelse af bane- og posttakster. Sammenlagt blev der gennemført afgifter med et årsprovenu på over 6½ mia kr., når pristilskuddene til margarine, smør og andre mælkeprodukter er trukket fra.

Særligt udsatte grupper som pensionister, børnefamilier og unge under uddannelse får kompensation, men for alle andre vil det betyde en følelig beskæring af deres forbrugsmuligheder.

Det er imidlertid den pris, vi alle må være med til at betale for at skaffe plads for en politik, der sigter mod nye arbejdspladser.

Når der er udsigt til en forbedring af betalingsbalancen, har vi nemlig mulighed for at forøge den offentlige indsats på en række områder, især på områder, hvor det ikke er særligt valutakrævende at skabe nye ar-

[Statsministeren]

bedjsspladser. Ud over det energipolitiske er der tale om produktive beskæftigelsesarbejder, uddannelse, foranstaltninger mod ungdomsarbejdsløshed og forøgelse af den offentlige service på områder, hvor der er et stærkt behov – lad mig nævne bedring af arbejdsmiljøet og forbedring af den kommunale hjemmehjælp.

I alt anvender vi til erhvervsfremme, energipolitik og direkte beskæftigelsesfremme 3 mia kr. om året i tre år; hertil kommer skatetabene ved forbedrede afskrivningsregler og fradragene for udgifter til isolering af ejerboliger. Den beskæftigelsesmæssige virkning vil imidlertid blive større, end tallene viser, fordi de offentlige udgifter bl. a. vil trække private investeringer med sig.

Regeringen lagde vægt på, at foranstaltningerne fik et indhold og en udformning, så de også indebar elementer af en mere langsigtet politik, som viderefører den linje, der har været lagt i de senere år.

Ved forlængelsen af overenskomsterne i foråret var der sikret en mere rolig udvikling i lønomkostningerne i hele overenskomstperioden. Det suppleredes i forliget med foranstaltninger, som yderligere skal nedbringe produktionsomkostningerne og skabe større effektivitet i salgsarbejdet. Der er dels tale om statsudgifter til en lang række erhvervsfremmende formål, herunder egnsudvikling og produktudvikling, dels om lempelser af erhvervslivets beskatning i forbindelse med investeringer.

En fortsættelse af indkomstpolitikken forudsætter en politisk vilje til at påbegynde gennemførelsen af principperne om lønmodtagernes medbestemmelse og medejendomsret gennem økonomisk demokrati. Regeringen vil derfor nedsætte et udvalg med repræsentation fra arbejdsmarkedets parter, som skal fremkomme med forslag til en løsning af dette problem.

I februar måned søgte vi at fremme besparelser i energiforbruget med tilskuddene til isoleringsarbejder og til energibesparelser i industriens processer under den såkaldte 800 mill. kroners plan. I september er vi i beskæftigelsesplanen gået langt videre og har angrebet problemet over et betydeligt bredere felt. Der vil ske en udbygning af varmforsyningen fra kraftværkerne. Der vil blive sat ind på områder som forskning og udvikling, bl. a. med henblik på at udnytte alternative

energiformer. Projektering af naturgasnet vil blive forberedt. Endelig vil de vedtagne ændringer af afgifterne tilskynde til energibesparelser – det gælder både afgiften på fyringsolie, den forhøjede benzinafgift og den ændrede registreringsafgift, der især forøger afgiften på biler med stort benzinforbrug.

Derved er der ydet et første bidrag til en energipolitik.

Men både valutahensynet og den internationale forsyningsituation kræver mere vidtgående energipolitiske indsatser. Der er behov for snarest at skabe et internationalt samarbejde for at hindre, at der opstår en mangelsituation. Herhjemme sigter regeringen mod at gennemføre den energipolitiske målsætning, som forudsætter etablering af et flerstrengt forsyningsystem, en stærk opbremsning af energiforbruget og sparsommelighed med energiressourcer, også dem, der findes på vort eget område.

Undersøgelserne om udnyttelse af kernekraften fortsætter.

De nordiske statsministre er enige om, at de norske naturgas- og olieforekomster er et naturligt grundlag for et bredere industri- og energisamarbejde i Norden, og specielt drøftelserne om et naturgassamarbejde foregår nu på et tresidet dansk-norsk-svensk grundlag.

Den økonomiske politik sigter i høj grad mod at styrke industriens og håndværkets konkurrenceevne, ikke mindst på eksportmarkederne. For den hårdt trængte værftsindustri vil placeringen af statsordrer samt en midlertidig forbedring af finansieringsvilkårene for danske redere formentlig vise sig betydningsfuld, selv om det må erkendes, at en yderligere indskrænkning af denne industrigræn her som i andre lande må anses for uafvendelig.

Sammenfattende kan man således sige, at den politik, der nu er tilrettelagt, sigter mod at dreje forbruget i en mindre valutakrævende retning både på kortere og på længere sigt og at stimulere erhvervens konkurrenceevne. Det skulle gøre det muligt på én gang at formindske underskuddet over for udlandet og forbedre beskæftigelsen.

Samtidig indebærer forliget en væsentlig styrkelse af de offentlige budgetter, som i særlig grad koncentrerer sig om statsbudgettet. Derved bliver statens behov for at låne mindre. Det vil lette styringen af penge- og kreditpolitikken. Mulighederne for en gene-

[Statsministeren]

rel lettelse af låneforholdene er dog stadig afhængige af, at der sker en så tydelig bedring af betalingsbalancen af varig karakter, at risikoen for uønskede kapitalbevægelser formindskes betydeligt.

Justeringen af kursen på den danske krone i august betyder ikke nogen ændring i den danske valutapolitik. Den bør alene ses som en tilpasning til den svenske devaluering, nødvendiggjort af den store betydning, det svenske marked har for Danmark.

På det skattepolitiske område må opmærksomheden i den kommende tid koncentrere sig om tre hovedspørgsmål, som sigter mod en mere lige fordeling.

For det første: Regeringen vil forhandle med partierne om løsningen af problemerne omkring en rimelig beskatning af kapitalgevinsterne på jord og fast ejendom. Samtidig må vi fortsat være på vagt over for, at kapitalgevinster omsættes i øget forbrug gennem belåning.

For det andet: Der vil blive fremsat forslag om en samlet reform af vort indkomstskattesystem, som især sigter mod en sanering af de ligningsmæssige fradrag og en forlængelse af proportionalstrækket. Det vil gøre skattesystemet enklere og mere forståeligt. Det er hensigten, at de nye regler skal træde i kraft den 1. januar 1980.

For det tredje er det fortsat nødvendigt at arbejde med en styrkelse af kontrolloven. Renter på indskud i pengeinstitutter og fra obligationer kan nu kontrolleres. Nu bør skattemyndighederne bl. a. sikres kontrol med renterne af private pantebreve.

En omlægning af finansåret vil ske pr. 1. januar 1979, og det medfører, at det kommende finanslovsforslag kun vil dække 9 måneder. Omlægningen betyder, at fristerne for forelæggelse og behandling af finanslovsforslaget ændres.

Omlægningen forudsætter ændringer i en række love og bekendtgørelser. Lovændringerne vil blive samlet i ét enkelt lovforslag.

På grundlag af udvalgsbetænkningen om den fremtidige landbrugspolitik vil landbrugsministeren fremsætte forslag, der bl. a. vil omfatte ændringer i samdrifts- og sammenlægningsreglerne, erhvervsbestemmelserne og reglerne om arve- og familieerhvervelser og anpartserhvervelser. Forslaget skal medvirke til at lette strukturtilpasningen og

generationsskiftet i landbruget og stimulere til en forøgelse af den animalske produktion.

Da vi ved, at lignende problemer gør sig gældende i gartneriet, er der iværksat en undersøgelse vedrørende den fremtidige gartneripolitik.

I EF stiler man imod, at den permanente fiskeriordning træder i kraft til nytår. Den vil på mange felter påvirke det traditionelle mønster for dansk fiskeri. I beskæftigelsesplanen er der derfor også taget højde for behovet for at tilpasse det danske fiskerierhvervs struktur til de nye forhold.

Sveriges beslutning om at udvide sine fiskerigrænser den 1. januar 1978 bevirker, at regeringen har til hensigt at udvide det danske fiskeriterritorium i Skagerrak og Kattegat fra samme tidspunkt. Det er så vort håb, at det regionale samarbejde mellem kyststaterne i Østersøen kan videreføres, og på denne baggrund er det ikke på nuværende tidspunkt regeringens hensigt at udvide den danske fiskerigrænse i Østersøen.

Den stigning i byggeinvesteringerne, der skete i 1976, er blevet afløst af et nyt fald. I første halvår 1977 var de samlede byggeinvesteringer ca. 7 pct. lavere end i andet halvår 1976.

Denne udvikling søges modvirket gennem de netop gennemførte lempelser i realkreditreglerne og også i de afskrivningsregler for erhvervsbyggeri, som for nylig indgik i forliget.

Den lovgivning, der blev gennemført i foråret, tog sigte på at sikre opførelse af 7.000 almennyttige eller sociale boliger pr. år. Denne målsætning ser ud til at blive opfyldt i 1977.

Regeringen vil i øvrigt snarest søge optaget forhandlinger om en løsning af de boligpolitiske problemer for tiden efter boligforligets udløb pr. 1. april 1979. Sigtet må være at skabe grundlag for et nybyggeri af tilstrækkeligt omfang til at opfylde behovet for nye boliger og en boligudgift, der er overkommelig for de boligsøgende.

Endvidere er det regeringens opfattelse, at der gennem en by- og boligforbedringspolitik må sættes stærkere ind på at tilpasse vore ældre bydele og boliger til nutidens krav.

Om opdeling i ejerlejligheder er det fortsat regeringens og socialdemokratiets principielle udgangspunkt, at dette ikke bør være tilladt i beboelsesbygninger, der er opført, før ejerlej-

[Statsministeren]

lighedsloven blev gennemført i 1966. Den friere adgang til opdeling af ældre beboelsejendomme, der blev åbnet mulighed for i 1976, havde uheldige virkninger, og hvis det viser sig, at de stramninger, vi foretog i 1977, ikke i fornødent omfang retter op på disse skævheder, vil regeringen fremsætte forslag om helt at standse disse udstykninger.

Tiden er ikke til en videreførelse af større nedskæringer på de offentlige ydelser til befolkningen. I en periode med begrænsede midler kan der være så meget mere grund til at gøre en indsats for at opnå kvalitetsforbedringer på områder, hvor det kan ske uden større omkostninger.

Vi må fortsat stille mod en bedre planlægning af anvendelsen af landets begrænsede arealer til gavn for miljøet i by og på land og sikre ressourcer bl. a. til landbrugsformål. Derved kan vi bidrage til at hindre fejlinvesteringer.

Specielt må vi bevare og beskytte landets mest værdifulde naturområder og rekreative arealer, ikke mindst kysterne. Det er med det sigte, der er fastsat retningslinjer for planlægningen af sommerhusområder og også igangsat et udvalgsarbejde om feriehotelprojekter.

Arbejdsmiljøarbejdet skal intensiveres, bl. a. til imødegåelse af utrygheden ved de mange nye stoffer og materialer, der anvendes i erhvervslivet. Opbygningen af arbejdsmiljøinstituttet vil blive påbegyndt, og der vil blive fremlagt forslag om oprettelse af en driftssundhedstjeneste.

Aktivitetsniveauet for arbejdsmarkedsuddannelserne og beskæftigelsesarbejderne forøges. Der foretages samtidig en udbygning og forbedring af den service, der ydes de arbejdssøgende og virksomhederne af arbejdsformidlingen. I denne forbindelse vil der ske en aktiv inddragelse af de faglige organisationer i formidlingen af arbejde.

For at opnå et fald i ledigheden må det også indgå i overvejelserne at fordele arbejdet på en mere hensigtsmæssig måde. Dette vil blive undersøgt i et udvalg med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, og udvalget vil få til opgave at overveje en efterlønsordning for ældre lønmodtagere, begrænsning og afspadsering af overarbejde samt anden fordeling af arbejdet.

Nogle grupper rammes særlig hårdt af arbejdsløsheden, nemlig de langtidsledige, kvinderne og ikke mindst de unge. For at

effektivisere indsatsen for disse grupper oprettes et særligt beskæftigelsessekretariat, der som en hovedopgave skal overveje og undersøge forslag, der fra forskellig side fremsættes, og bringe disse ideer videre til de enkelte ministerier, kommuner og organisationer.

Som en særlig indsats for de arbejdsløse kvinder iværksættes en række erhvervsinformerende kurser inden for arbejdsmarkedsuddannelserne.

Herudover må kvindernes beskæftigelsessituation anskues i en bredere sammenhæng. Problemerne kan kun afhjælpes gennem principiel ligebehandling af mænd og kvinder, hvad angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse og arbejdsvilkår.

Det er hensigten først og fremmest at søge de langvarigt lediges problemer løst gennem en aktiv beskæftigelsespolitik og øgede uddannelses tilbud i sammenhæng med forlængelse af den midlertidige ordning, således at en arbejdsløs fortsat skal være berettiget til dagpenge, hvis han eller hun har haft 26 ugers arbejde inden for de sidste 4 år.

På undervisningsområdet forbereder regeringen en række initiativer, dels for at afhjælpe øjeblikkelige vanskeligheder og dels for at skabe grundlag for en udvikling på lang sigt.

Det alvorligste problem for øjeblikket er ungdomsarbejdsløsheden, og den hidtidige indsats med fremskaffelse af flere lære- og praktikpladser, tilbud om uddannelse, projektarbejder og information og vejledning vil blive kraftigt udvidet, bl. a. med mulighed for tilskud til unges ansættelse i virksomhederne. Der vil således af staten, amtskommunerne og kommunerne tilsammen blive afsat 500 mill. kr. i hvert af de kommende 3 år alene til dette formål. Heraf dækker kommunerne og amtskommunerne 300 mill. kr. om året.

Ungdommens problemer må imidlertid også ses på en langt bredere basis. Det er problemer, som vedrører uddannelsen, beskæftigelsesudsigterne, fritiden, idrætslivet og en lang række andre sider af de unges tilværelse. Regeringen vil i den kommende tid tage hele dette kompleks af problemer op til overvejelse.

Blandt de akutte problemer på uddannelsesområdet kan nævnes, at det er regeringens hensigt at søge de ressourcer, som er inve-

[Statsministeren]

steret i landets 29 folkeskolelærerseminarier, udnyttet til løsning af en række opgaver, som i dag ikke falder direkte ind under læreruddannelseslovens formålsparagraf. Det gælder aktiviteter som voksenundervisning, efter- og videreuddannelse af lærere og uddannelse af lærere til anden undervisning end folkeskolens.

Fra det centrale uddannelsesråd forventes i løbet af vinteren at foreligge en redegørelse for de langsigtede perspektiver for det samlede uddannelsessystem. U 90 er arbejdstitlen. Med denne redegørelse skulle vi få et forbedret grundlag for de beslutninger, der skal tages inden for uddannelsesområdet, herunder bl. a. vedrørende en forbedring af de uddannelsessøgendes vilkår.

Reformarbejdet inden for det sociale område vil fortsætte i det kommende folketingsår.

Som vi alle husker, gav socialministeren i maj en redegørelse om pensionsreformen. Regeringen forventer, at den igangværende debat kan skabe klarhed over, hvorledes det fremtidige pensionssystem skal udformes. Det er regeringens opfattelse, at pensionsreformen dels bør bestå i forbedringer på kort sigt, dels i forbedringer på lang sigt.

I socialministerens redegørelse var der derfor opstillet 5 punkter, hvor vi især anser at der er behov for ændringer.

Det fremgik af redegørelsen, at der ikke er økonomisk mulighed for at gennemføre forbedringer på alle punkterne, men at der må foretages et valg.

Regeringen vil derfor som det første stille forslag om en boligydelse til pensionister.

Da midlerne i den sociale pensionsfond er begrænsede, må det i øvrigt overvejes, i hvilken udstrækning man kan gennemføre en gradvis indregning af pensionstillægget i grundbeløbet, gennemføre en gradvis tilnærmelse af pensionen til gifte og enlige pensionister og gennemføre en friholdelse af sociale pensioner for skattebetaling.

Regeringen vil fremsætte forslag til en lov om arbejdsskadeforsikring, der skal afløse den nuværende ulykkesforsikringslov. Der vil blive foreslået en omlægning af lovens ydelse til fordel for de hårdst ramte invalider.

Endelig ønsker regeringen at fremsætte forslag om, at åndssvageforsorgen og den øvrige særforsorg lægges ud til kommuner og

amtskommuner med virkning fra 1. januar 1980.

Regeringen betragter kulturlivet i den snævrere sammenhæng med de øvrige samfundsanliggender. Regeringen vil værne den kunstneriske ytringsfrihed og videreføre støtten til kunstnerne ud fra dette grundsynspunkt. Vi vil fremme bestræbelserne for at skabe øget kontakt mellem kunsten og borgerne og medvirke til, at der også på kulturlivets område gives alle et maksimum af muligheder for udvikling af evner og anlæg.

Disse grundlæggende krav om alsidighed og frihed vil også komme til udtryk i regeringens forslag til en ny radiolov.

Regeringen vil lægge vægt på, at der også snarest opnås praktiske resultater af de bevilninger, der er givet til en forbedring af information, bl. a. igennem radio og tv.

Forslagene til registerlove vil blive gennemført for at give borgerne en sikring mod misbrug af oplysninger i private og offentlige edb-registre.

Det er allerede med kommunerne aftalt, at der for to fælleskommunale edb-systemer gennemføres foranstaltninger, som styrker borgernes sikkerhed mod misbrug.

Samtidig vil regeringens og dermed folketingets kontrol med tilrettelæggelsen af det offentlige registre blive styrket, og regeringen vil søge forslagene fra edbsamordningsudvalget gennemført.

Det arbejde, der er i gang med henblik på en modernisering af fremmedloven vil blive videreført med sigte på en revision af denne lov.

Udviklingen på trafikområdet må sigte mod at fremme den samfundsudvikling, vi i øvrigt ønsker. For hovedstadsområdet er der skabt en tidssvarende ramme for udbygningen af den kollektive nærtrafik. Regeringen vil om få dage følge dette op ved at genfremsætte lovforslagene om den kollektive trafik uden for hovedstadsområdet, om buskørsel og om hyrekørsel.

Samarbejdet mellem regeringen og Færøernes landsstyre fortsætter i overensstemmelse med hjemmestyrets ønsker om i videre omfang selv at få indflydelse på egne anliggender inden for hjemmestyreordningens rammer. Således arbejder et dansk-færøsk udvalg med spørgsmålet om at overlade administrationen på undervisningsområdet til hjemmestyret. Endvidere påbegyndes arbej-

[Statsministeren]

det i et andet udvalg, et fællesudvalg, om en ajourføring og forenkling af statens overførsler til Færøerne.

Efter at fiskerigrænsen 1. januar 1977 er udvidet til 200 sømil, føres der af regeringen og hjemmestyret forhandlinger med en række lande om gensidige fiskerirettigheder.

Regeringen vil sammen med Grønlands landsråd og de grønlandske kommuner fortsætte bestræbelserne på at fremme den grønlandske befolknings indflydelse på egne anliggender.

Arbejdet i kommissionen for hjemmestyre i Grønland er nu så vidt fremme, at regeringen forventer, at et forslag til en hjemmestyrelov vil kunne fremsættes i dette folketingsår.

Bestræbelserne på at videreføre en forsvarlig udvikling med hensyn til efterforskning og udvinding af mineralske råstoffer vil blive fortsat i åbent samarbejde med de grønlandske politiske instanser. Et igangværende samarbejde med de canadiske myndigheder om foranstaltninger til beskyttelse af miljøet i områder, hvor der søges efter olie, påregnes fortsat og intensiveret.

Regeringen følger fortsat udviklingen på fiskeriområdet og søger i nært samarbejde med Grønlands landsråd og de grønlandske fiskeres repræsentanter at sikre det grønlandske fiskerierhverv de bedst mulige vilkår inden for rammerne af indgåede internationale aftaler. Det er regeringens hensigt at optage forhandlinger med EF-myndighederne om opnåelse af visse særordninger for Grønlands vedkommende.

Den centrale opgave for regeringen og folketinget bliver at arbejde videre på det økonomisk-politiske grundlag, som er blevet skabt gennem en række forlig i de senere år.

Som jeg startede med at sige, har de ikke løst vore problemer. Men tilsammen udgør de et godt grundlag at arbejde videre på.

Formår vi at fastholde stabiliseringen af omkostningerne, at mindske underskuddet på betalingsbalancen og udnytte de muligheder, der er for at stimulere erhvervslivet og beskæftigelsen, lægger vi derved grunden til ny fremgang, efterhånden som den internationale krise bliver overvundet.

Trods forskelle i opfattelse og idégrundlag er det jo hidtil lykkedes at samle et flertal i folketinget om den politik, som har været påkrævet.

Det er regeringens håb, at vi også i den kommende tid vil være i stand til at overvinde modsætningerne, og regeringen indbyder folketingets partier til et samarbejde, der kan bære os igennem de øjeblikkelige vanskeligheder og, trods alle vanskeligheder, åbne lysere perspektiver for de kommende år.

Må jeg bede folketingets medlemmer om at rejse sig og udbringe et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra.)

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.20.

Mødet udsat kl. 12.45

Herefter forlod Hendes Majestæt Dronningen, Hans Kongelige Højhed Prinsen og Hendes Majestæt Dronning Ingrid med følge samt repræsentanterne for højesteret gæstelogen, ledsaget af præsidiets medlemmer.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Skriftlige del:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 afgives i en mundtlig og en skriftlig del.

I denne skriftlige del af redegørelsen gives en kortfattet omtale af de lovforslag og forslag til folketingsbeslutning, som regeringen ved begyndelsen af det nye folketingsår påregner at fremsætte i løbet af folketingsåret.

Endvidere omtales enkelte redegørelser til folketinget.

ARBEJDSMINISTEREN:

Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m. v.

Forslaget fremsættes til opfyldelse af EF-rådets direktiv af 9. februar 1976 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder, for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår.